

VÝROČÍ

Duchovně mladické pětasedmdesátiny pana profesora Hajna

Josef Bejček*

Čerstvého (a to doslova!) pětasedmdesátníka Petra Hajna není u nás určitě potřeba nikomu představovat. Sotva by se našel český (a slovenský) právník, který by jej neznal. Pana profesora ctí totiž zcela spontánně zejména velmi široká právnická obec počínaje studenty začátečníky, a zkušenými tuzemskými i zahraničními elitními odborníky konče.

Ctí ho a v oblibě jej mají současní i bývalí spolupracovníci, pedagogové i úředníci, jimž byl vždy invenčním, tvořivě myslícím a přitom přiměřeně náročným a pozitivně motivujícím šéfem s mimořádnou empatií a schopností v dobrém využít silných stránek každého a přitom tolerovat jako přirozený doplněk ty stránky slabší.

Ctily a ctí jej redakce různých časopisů, v nichž zajišťoval nejen odborný obsah se zárukou kvality, ale leckdy i (se zárukou humoru) čtivost a zábavnost alespoň části jejich náplně.

V řadě rad, grémií a komisí, v nichž zasedal, se nescetněkrát ušetřila spousta času tím, že invenční názor profesora Hajna pomohl překonat mrtvý bod. Jubilanta tedy mohou ctít i ti, jimž jako občasný „roztínač gordických uzlů“ ušetřil to nejvzácnější – kus života.

Vází si jej a hrdě se k němu hlásí různé školy – ty, na nichž studoval, i ty, na nichž učil a bádá, a jejichž absolventům zprostředkoval nezapomenutelným způsobem specifickou směs teoretických poznatků a jejich praktické aplikace. Vždy je vedl k multidisciplinárnímu pohledu na právo a na jeho vztah k ekonomice a k lidskému chování – v jeho podání se právo dokázalo stát živou a navýsost zajímavou disciplínou. Vzpomínám si na neumělé označení „hajnovština“, které jsme jako studenti pro nedostatek sofistikovanější terminologie používali k označení tohoto jeho poutavě podávaného „koktejlu“ právní odbornosti, mimoprávní a kulturní rozhlednosti a člověčenství.

V kterékoliv z právních oblastí, jež ho zaujaly, zanechal profesor Hajn svoji typickou stopu hledání nových neotřelých pohledů a souvislostí. A těch oblastí a hraničních problémů byla pěkná řádka: regulace právní služby a výkon funkce podnikového právníka, teore-

tické otázky efektivnosti práva a právní regulace ekonomiky, proces kontraktace z praktického hlediska, zahraničně obchodní jednání a právo, role práva v manažerské činnosti, působení práva v podpoře výzkumu a vývoje, vztah rizika a právní odpovědnosti, práva k duševnímu vlastnictví, reklamní a mediální právo, právo proti nekalé soutěži...Ve všech případech je nápadná jeho snaha o „dotazení“ i velmi obecných teoretických a „vznešených“ úvah do podoby konkrétních praktických doporučení, jež není ani zdaleka vždy obvyklá.

Košatost a intelektuální rozmáchlost jubilantovy osobnosti ve spojení s typickým osobním kouzlem, vyvěrajícím z jeho hluboké vzdělanosti a kulturnosti, se snoubí s přímo živelným smyslem pro nadhledový humor; s profesorem Hajnem se lidé prostě cítí velmi příjemně a myslím, že by to platilo i o právní nauce a právnické pedagogice, pokud by to tyto vybíravé dámy uměly přiznat...

Jedno je ovšem třeba říci zcela otevřeně: profesor Hajn na naší fakultě nikdy nepatřil k tomu, co se obvykle označuje jako „rodinné stříbro“ ....on je totiž ukut z kovů vzácnějších. V jeho případě je máloco tak nepřipadné, jako použití otřepaného klišé o suchopárnosti profesorů práva. Petr Hajn je sice právníctvím prosáklý skrz naskrz a dokáže postřehnout či dovést právně relevantní souvislosti skutečně z leccého. Málokdo nosí celý život (tedy i mimo pracovní dobu) právnické brýle, aniž by byl (tak trochu nebo docela dost) suchar. Petr Hajn se však obecné předsudečné moudrosti, tvrdící, že podstata práva spočívá v pedanterismu (E. Tilsch) naprosto beznadějně vymyká – jeho osobnímu naturelu je máloco vzdálenější. O zralosti a rozkošatělosti jubilantovy osobnosti svědčí to, nakolik je právem předurčen a *formován* ve svém vnímání světa, aniž by jím byl *deformován*. Přes svoji „prorostlost“ právem osvědčoval vždy čerstvou sebereflektivní schopnost pohlížet na právo „zvenku“. Je někdy až udivující, jaké podružnosti a drobnosti z pohledu běžného člověka (ba i právníka) dokážou Petra Hajna inspirovat k právem načichnutým úvahám a - podle jeho slov – „roztočit právnický motor jeho myslí“.

Tento všestranně erudovaný právník netrpí mystickou úctou k právu, ale bere je jako specificky zábavnou a intelektuálně inspirativní součást života. Petr Hajn pečuje svým „oborovým“, ale i obecným humorem mj.

* Prof. JUDr. Josef Bejček, CSc., Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

o zdravý rozum té „normální“ části našeho právníckého stavu, která není ochromena jeho prestižní jalovostí a důležitostmi. Petr Hajn má tedy zásluhy nejen o odborné a často zábavně podané poučení širšího obecnstva a též právnictva, ale také o sebereflexi právníků, která je prevencí proti jejich právnímu fahidiotskému zblbění.

Autorovi je bytostně vlastní úsměvný pohled na svět a na lidské hemžení nejen mezi paragrafy; jako všestranně erudovaný právník přirozeně netrpí mystickou úctou k právu, ale bere je jako specificky zábavnou a intelektuálně inspirativní součást života. Z Hajnovy tvorby je patrné, že se hlásí k Dürrenmattově myšlence, že výchova lidského rodu k humoru znamená totéž jako výchova k humanitě, a že není humanity bez humoru.

Prof. Hajn však umí podávat svůj i cizí humor s nenápadným, ale účinným „drápkem“, jímž se do pobavených hlav studentů a čtenářů dostávají nenásilně a nenápadně docela závažná sdělení nejen o právu, ale i souvisejících disciplínách, jakož i obecnější filosofická moudra. Aplikuje vlastně legálně tu jakýsi „humour placement“ (analogii „product placement“) v rámci prvoplánově odborné materie, onde opět „instruction placement“, skrytý v zábavném příběhu či komické situaci. Smím-li dále znesvěcovat Hajnovu oblíbenou nekalou soutěž dalšími terminologickými analogiemi, da-

lo by se říci, že podobně jako působí na spotřebitele skrytá reklama včetně reklamy podprahové, působí na studenty (a i na čtenáře Hajnových fejetonů a legráček) skryté (podprahové) poučení zabalené v legraci.

Každodenní kontakt může někdy vést k určitému návyku i na mimořádnou osobnost a k tomu, že její kvality a zásluhy pokládáme jakoby za samozřejmé. Jubilea jsou jednou z příležitostí, jak alespoň občas z určitého odstupu a nadhledu opět „zaostřit zrak“. Narozineniny profesora Hajna jsou příležitostí, jak mu vyjádřit naši vděčnost za intelektuální podněty a za přínos k rozvoji našeho (a nejen obchodního) právnictví, za motivaci několika generací studentů a mladých odborníků a za jejich odbornou kultivaci, za vysokou infekčnost přenášeného zaujetí pro obor, za jeho inspirující humor.

Protože jubilant na své vlastní přání (a z našeho hlediska bohužel) už není šéfem, a nemůže se proto stát, že by se třeba touto informací ve funkci manažersky „pokazil“, mohu ji sdělit veřejně. Pana profesora Hajna jsme mezi sebou coby jeho mladí podřízení často označovali jako „sluníčko“, ev. „naše sluníčko“. Přejeme panu profesorovi, abychom se při jeho plném zdraví mohli co nejdéle těšit z jím nezištně rozdávané moudrosti právní i obecné, z jeho invence a espritu, jakož i z jeho sluníčkovsky lidského vyzarování.